

UiO • **Institutt for informatikk**
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

IN 1080

Kontrollsystemer og PID

Yngve Hafting, 2020

Hvor står vi og hvor går vi...

Kort om emnet

- *Grunnleggende analog elektronikk, sensorer og sensor grensesnitt, aktuatorer. **Programmering av mekatroniske systemer.***

Hva lærer du?

Etter å ha tatt IN1080 kan du:

- *forstå virkemåten til analoge kretser. Aktuelle begreper er: strøm, spenning, motstand, effekt, impedans, likestrøm, vekselstrøm, RCL, MOS, FET, OPamp*
- *bruke klassiske analysemetoder basert på Kirchhoff, Thevenin og Nortons teoremer*
- *forstå og anvende sensorer, signalkondisjonering og konvertering, samt noen komponent-komponent busser*
- *bygge og programmere enkle mekatroniske systemer med mikrokontroller, aktuatorer og sensorer*
- **forstå grunnleggende kontrollteori og virkemåte for PIDkontrollere**

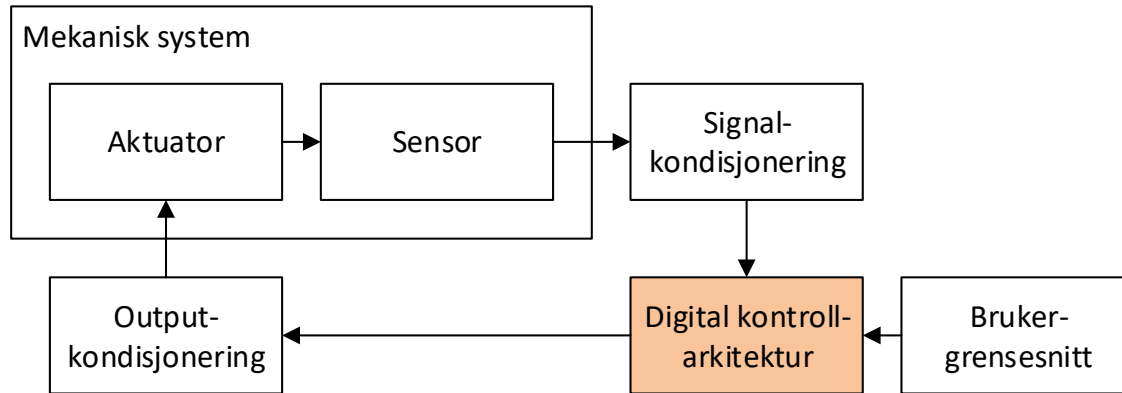
Lab

- Ikke lab pga koronavirus => jobb med oppgaver!

Forelesning

- Kunne forstå og redegjøre for grunnleggende kontrollteori
 - åpen sløyfe (open loop)
 - lukkede sløyfer (med feedback)
 - PID kontroll
 - tuning

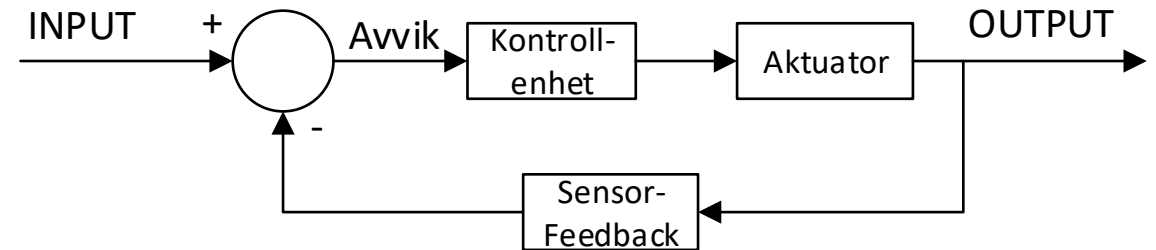
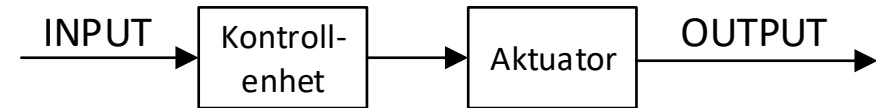
Systemperspektiv og oversikt

- Åpne og lukkede kontrollsløyfer
- Bang-bang kontroll
- Potensiometer
- Servoer
- PID
- tuning av PID

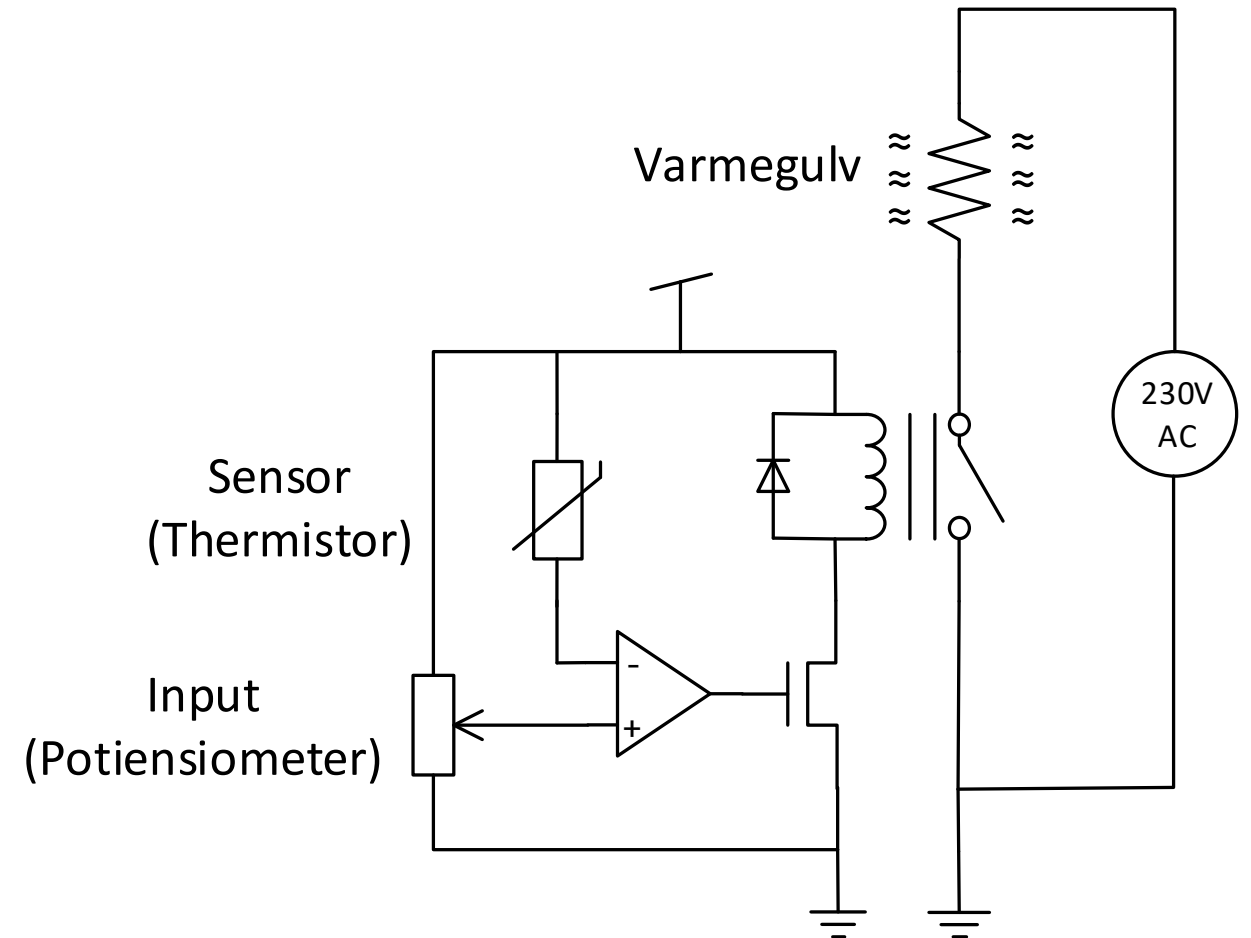
Åpne og lukkede kontrollsløyfer

- Åpen sløyfe (open loop)
 - Ingen sensorfeedback
 - Vi ser det ofte i systemer...
 - med kun mekaniske komponenter
 - Gass/ brems på eldre biler
 - med steppermotorer
 - skrivere/printere
 - Der mennesker står for input
 - volumkontroll på stereoanlegg
- Lukket sløyfe (closed loop)
 - Brukes der man trenger sensorfeedback
 - Intelligente robotikksystemer generelt
 - Servomotorer
 - ABS-brems
 - traction control
 - cruise control
 - selvb balanserende kjøretøy
 - Vaskemaskiner
 - ...

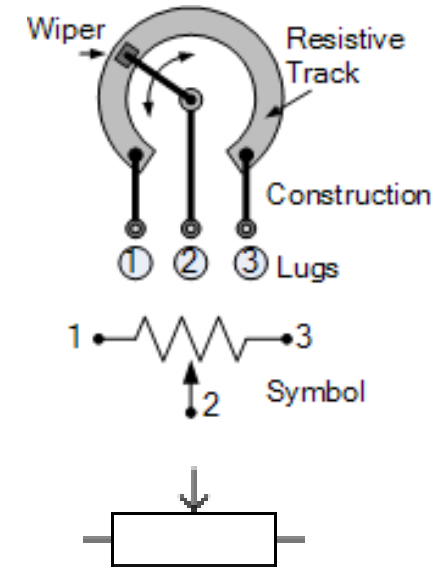
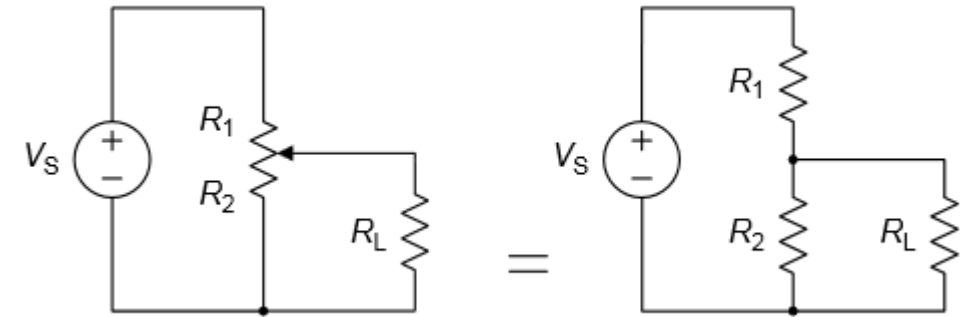
Bang-bang kontroll

- Binær kontroll
 - (System enten av eller på)
- Eks:
 - Varmegulv styres med et relé

Potentiometer

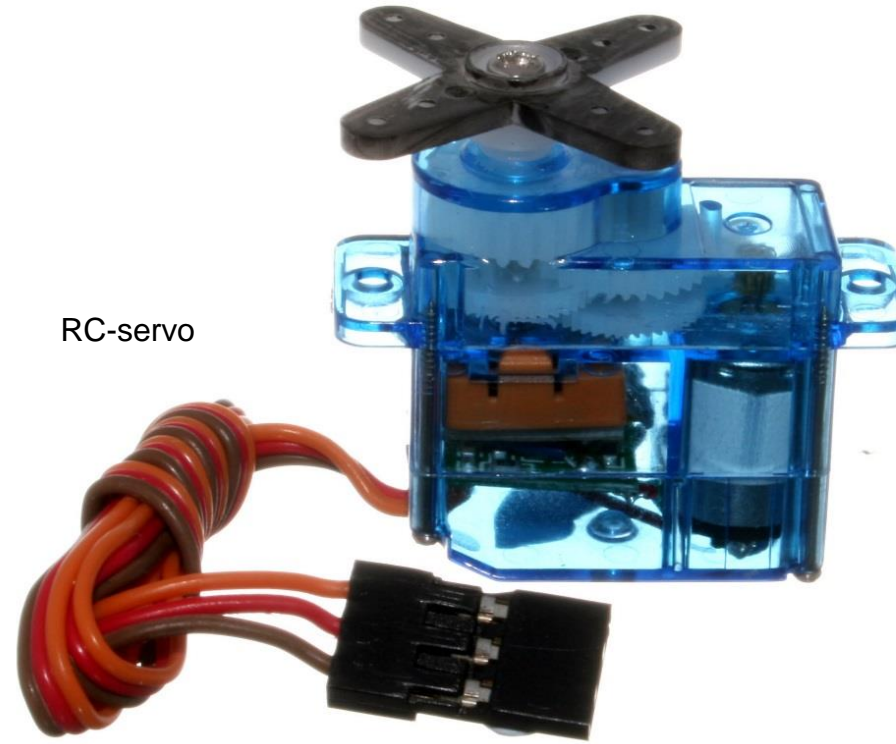
- Et potentiometer er en variabel spenningsdeler
 - Svært ofte er de dreibare, slik som vist på bilde/figur.
 - Kan også brukes som en variabel resistans
- Brukes f.eks i
 - servoer
 - skruknapper

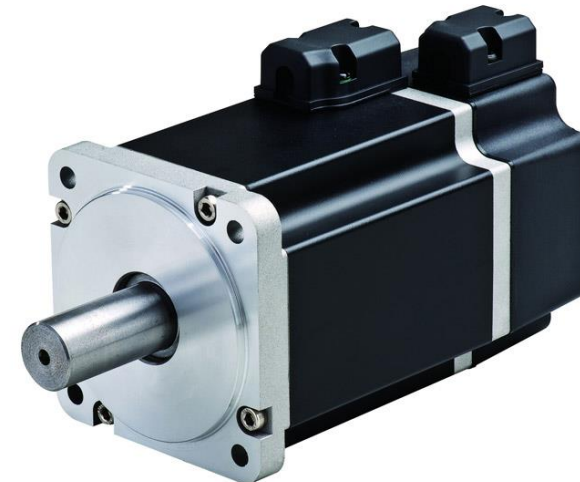
Servoer

- En servo er i prinsippet en aktuator koblet sammen med et kontrollsystem i en lukket sløyfe (closed loop).
- Motoren er oftest elektrisk, men trenger ikke være det.
 - Elektriske servomotorer er gjerne giret ned betraktelig for å oppnå høy presisjon og en passende hastighet.
- Kontrollsystemet gir tilbakemelding (Feedback) på hvor servoen befinner seg, og sørger for at motoren finner den posisjonen/vinkelen som er ønsket.
- Servo med potentiometer (7 min):
- Servo koblet til arduino (10 min):
<https://www.youtube.com/watch?v=LXURLvga8bQ>

RC-servo

Dynamixel Servo

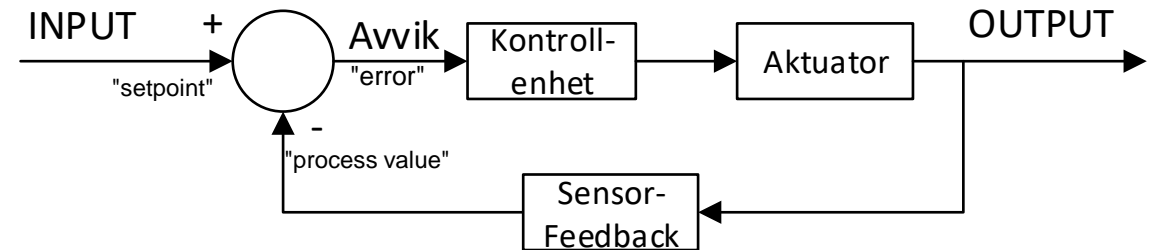

750W Industriell servo motor
(Hiwin)

Kontroll og PID

- I en lukket sløyfe «Closed loop», bruker man sensordata sammen med input til å justere output.
- Avviket, eller feil/«error», avgjør hvilke signaler vi sender til aktuatoren.
- En svært vanlig måte å oppnå god kontroll på er ved å bruke en PID-(*Proporsjonal, Integrert, Derivert*) -regulator
 - PID regulatorer bruker summen av gjeldende avvik, akkumulert (integrert) avvik og forskjellen mellom forrige og gjeldende avvik til å beregne output.
 - Ved å stille inn forsterkning P, I og D ledd, kan vi nå målet vårt fort, uten unødvendige oscillasjoner.
 - PID regulering kan gjøres både digitalt og analogt.
- I mer spesialiserte systemer kan man benytte (avanserte) matematiske modeller for å forutsi og styre bevegelse (ikke PID).
 - Man kan benytte maskinlæring til både å finne matematiske modeller basert på historikk, eller bare til å justere konstantene i en PID-sløyfe.

Generelt kontrollsystem, lukket sløyfe:

$$P: K_p \cdot \text{Avvik}$$

$$I: K_i \cdot \sum_n \text{Avvik} = K_i \cdot (\sum_{n-1} \text{Avvik} + \text{Avvik}_n)$$

$$D: K_d \cdot \Delta \text{Avvik} = K_d (\text{Avvik}_n - \text{Avvik}_{n-1})$$

$$u(t) = K_p e(t) + K_i \int_0^t e(t) dt + K_d \frac{de(t)}{dt}$$

- [Eksempel med PID-kontroll](https://www.youtube.com/watch?v=K-F_T59ZDPw) (2 min)
https://www.youtube.com/watch?v=K-F_T59ZDPw
- [PID-math demystified](https://www.youtube.com/watch?v=JEpWlT195Tw) (14,5 min)
<https://www.youtube.com/watch?v=JEpWlT195Tw>
- [Analog PID kontroll med operasjonsforsterkere](https://www.youtube.com/watch?v=YLGLEwEiIQ) (7 min)
<https://www.youtube.com/watch?v=YLGLEwEiIQ>

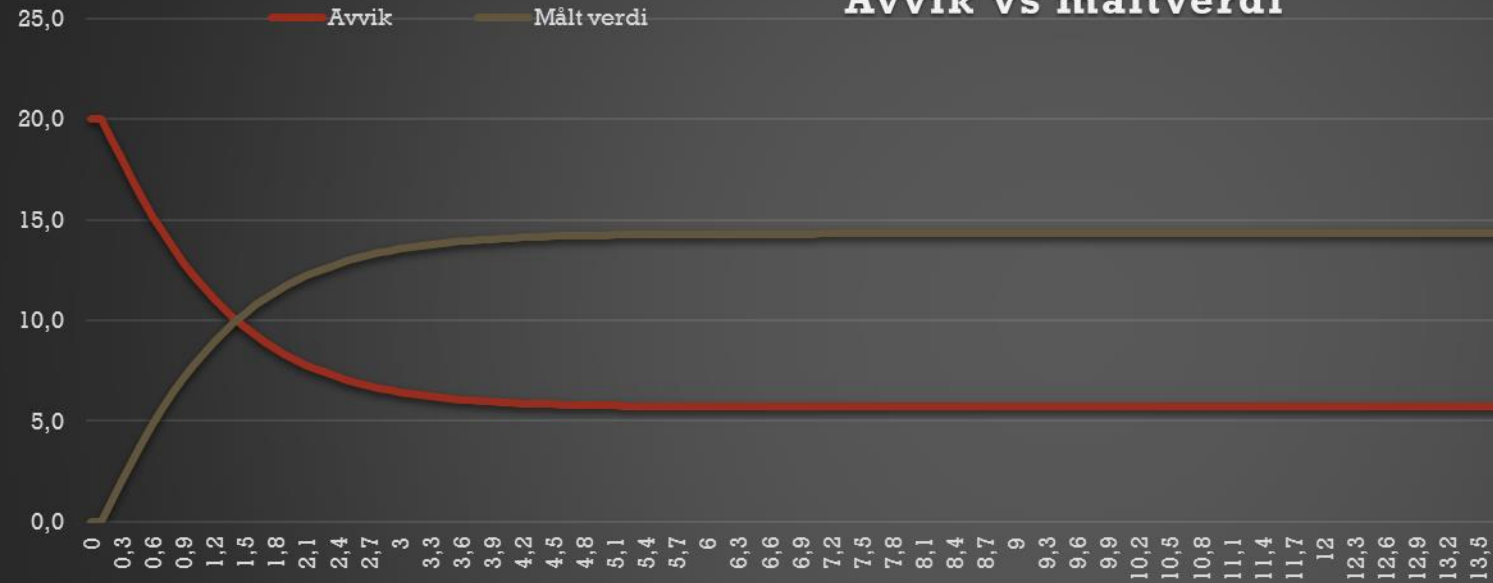

Bare P

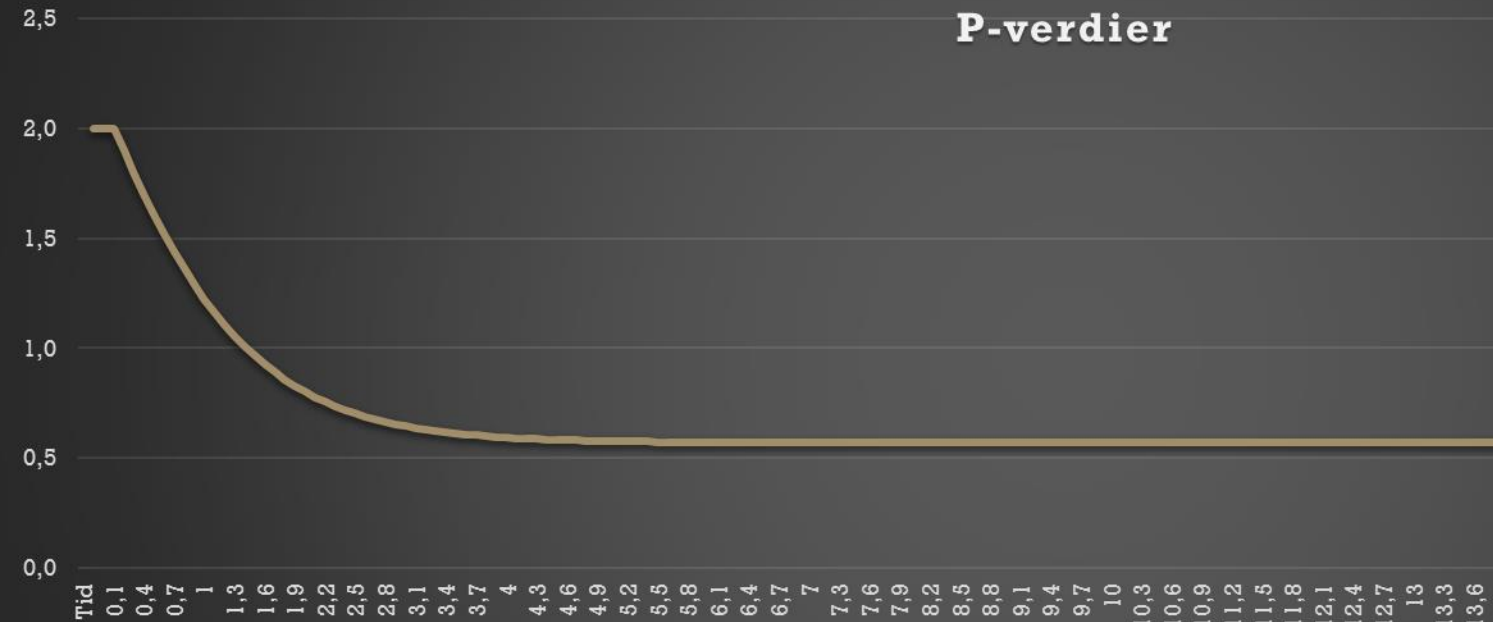
$$K_p \cdot \text{Avvik}$$

- Hvis K_p ikke er for stor, vil en proporsjonal kontroller stabilisere seg under mål/ønsket verdi (her: setpoint = 20)
- Forløpet vi ser her er overdempet (*overdamped*)

Avvik vs måltverdi

P-verdier

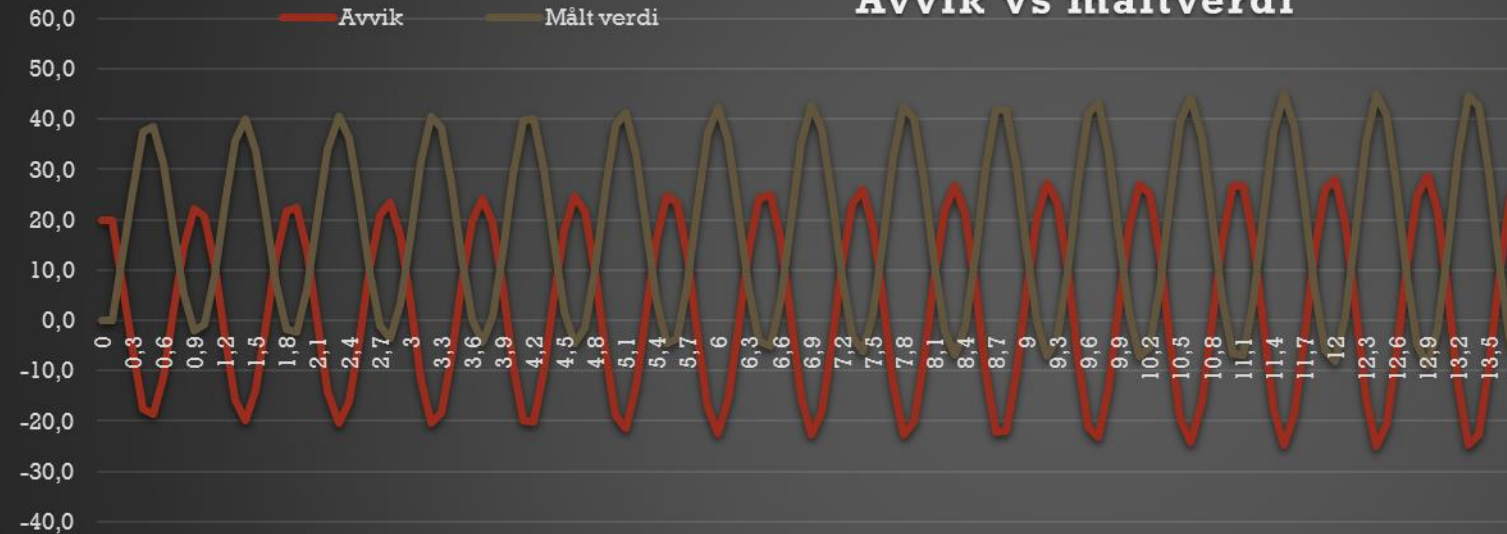

Bare P

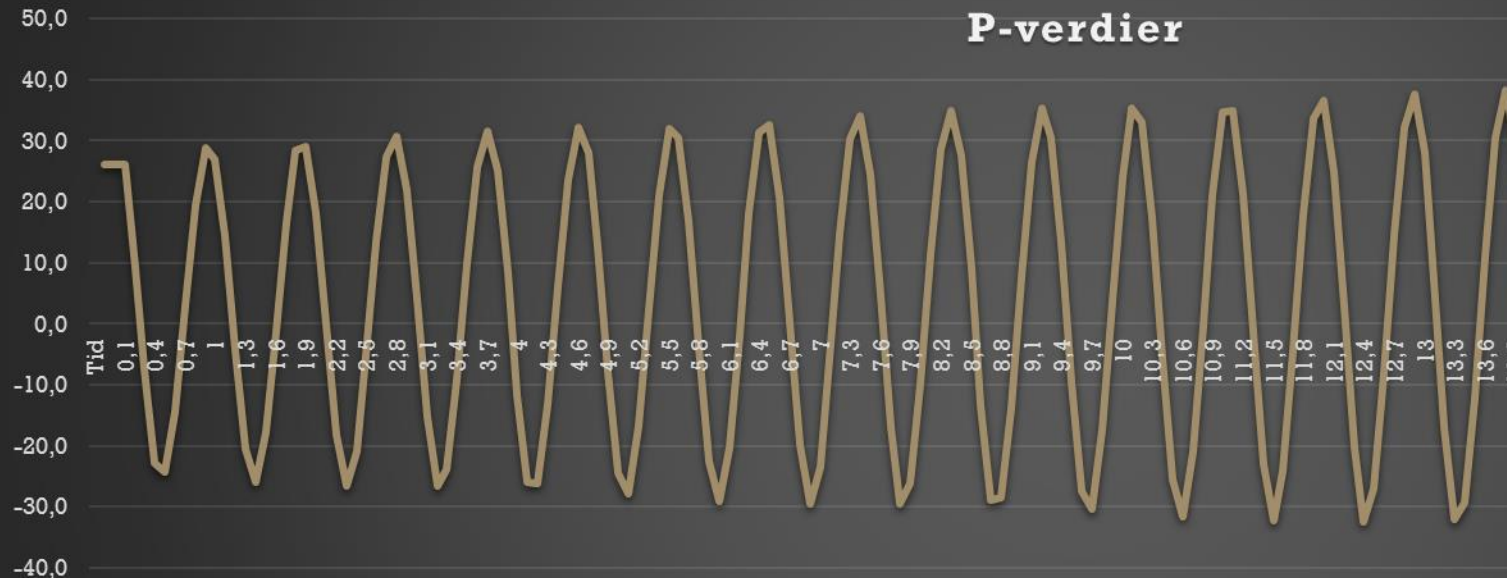
$$K_p \cdot \text{Avvik}$$

- Dersom K_p er stor nok, vil systemet oscillere med økende utslag.
- Vi får oscillasjoner fordi det tar tid før systemet responderer på outputen vi gir.

Avvik vs måltverdi

P-verdier

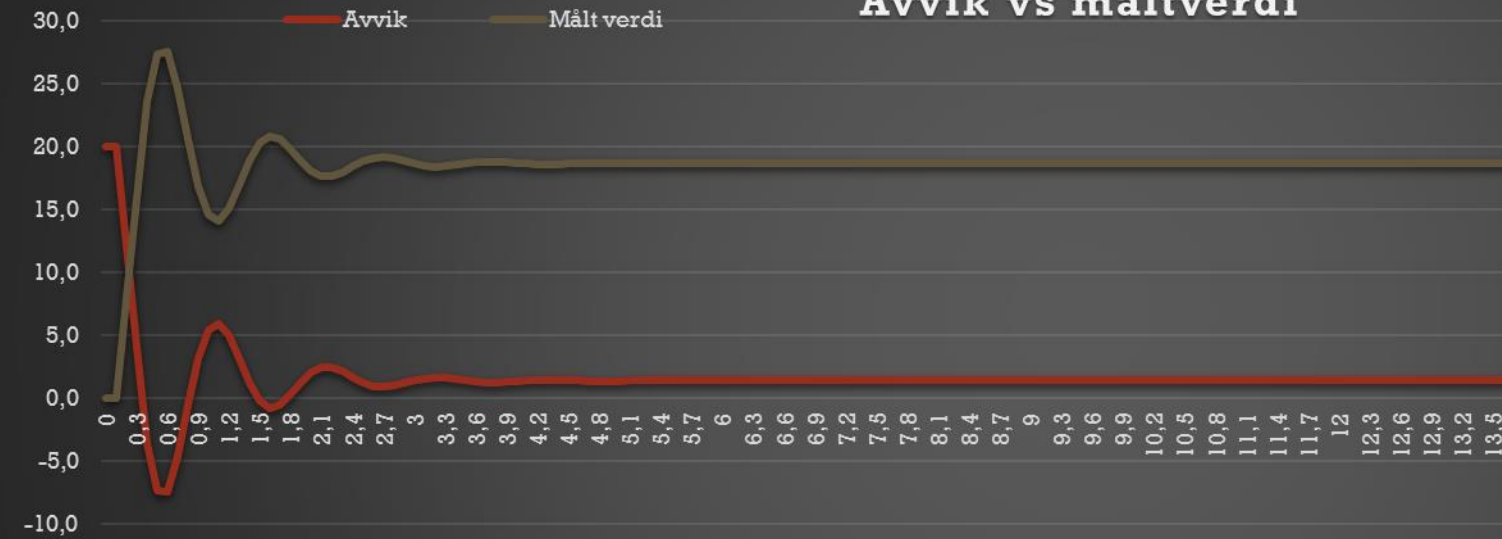

Bare P

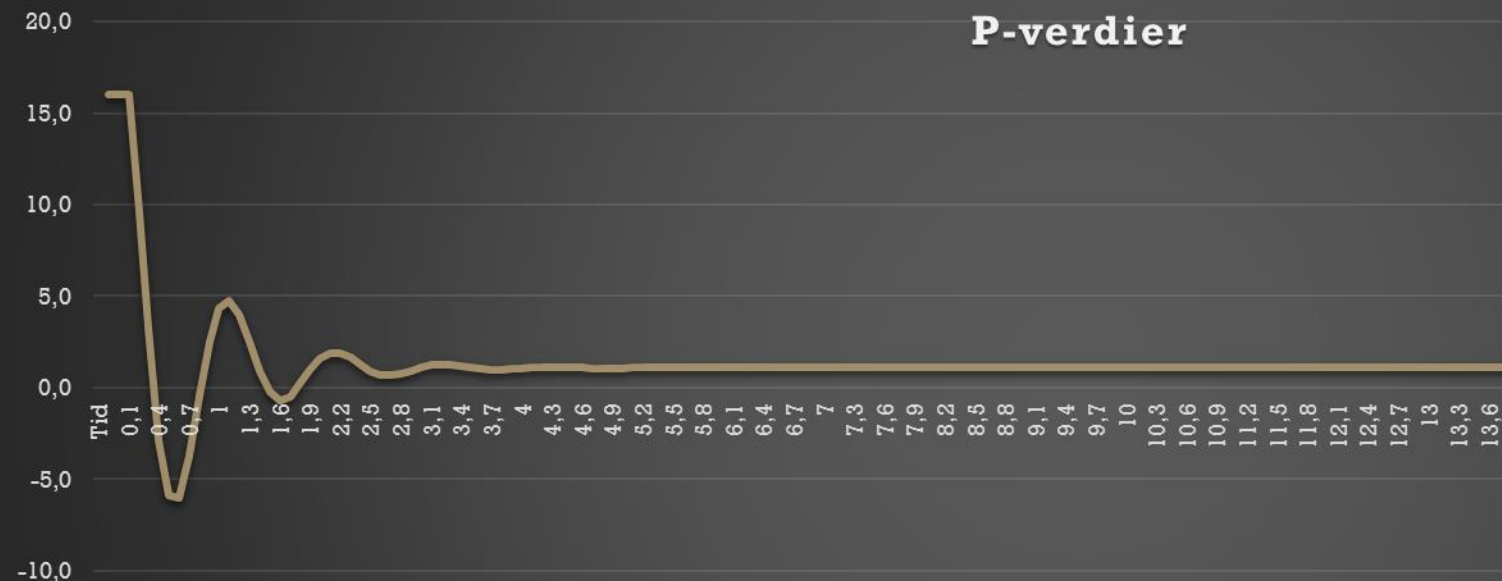
$$K_p \cdot \text{Avvik}$$

- Med et litt for stort P ledd, vil oscillasjonene stabilisere seg.
- Et P-ledd alene vil normalt ikke stabilisere seg på målverdien (setpoint).
- Forløpet vi ser her kan beskrives som underdempet (under-damped)

Avvik vs måltverdi

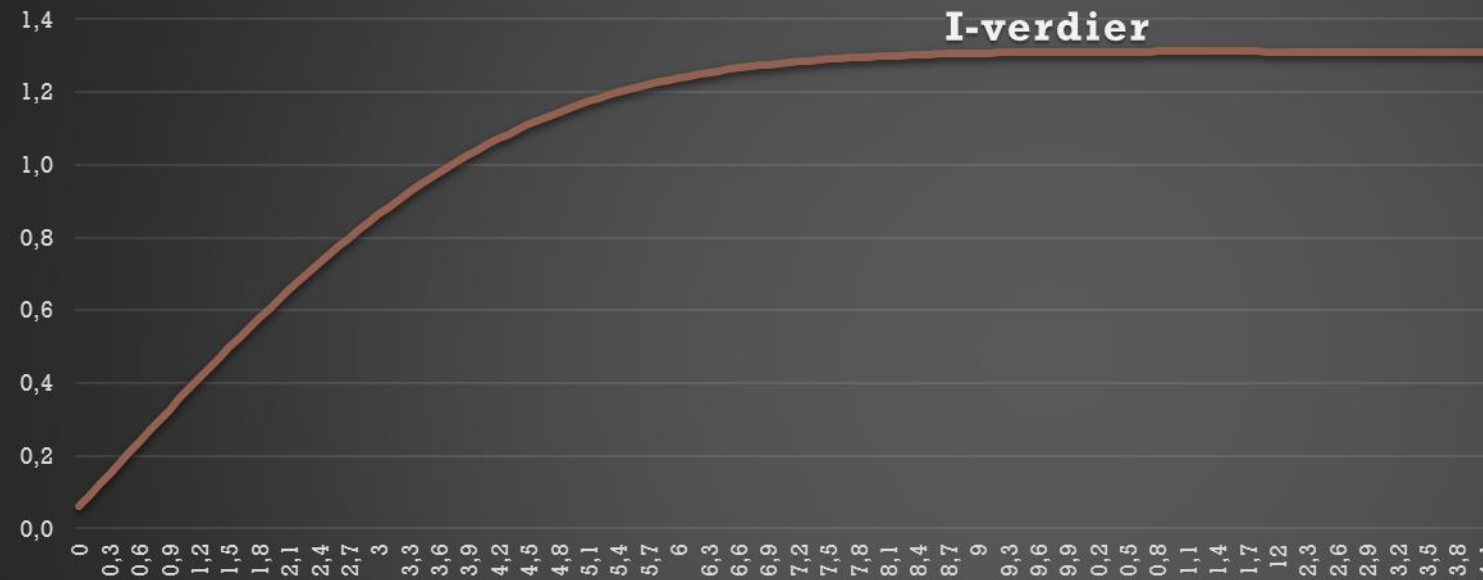
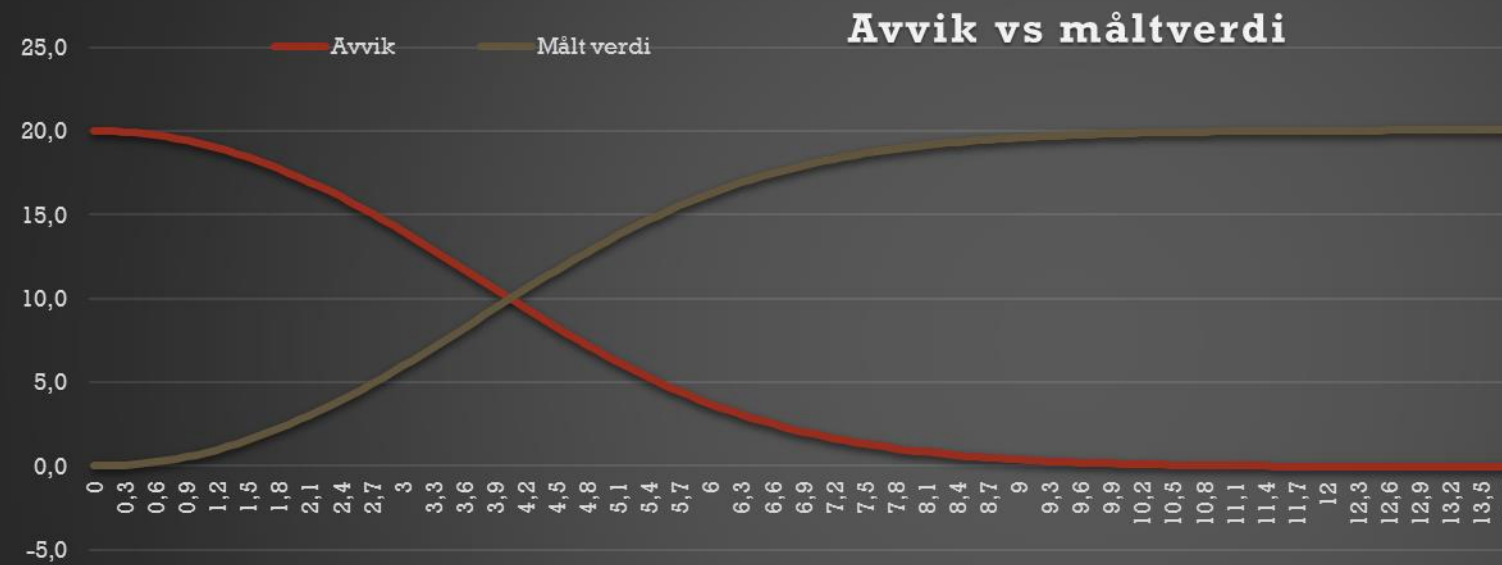
P-verdier

Bare I

$$K_i \cdot \left(\sum_{n=1}^{\infty} Avvik + Avvik_n \right)$$

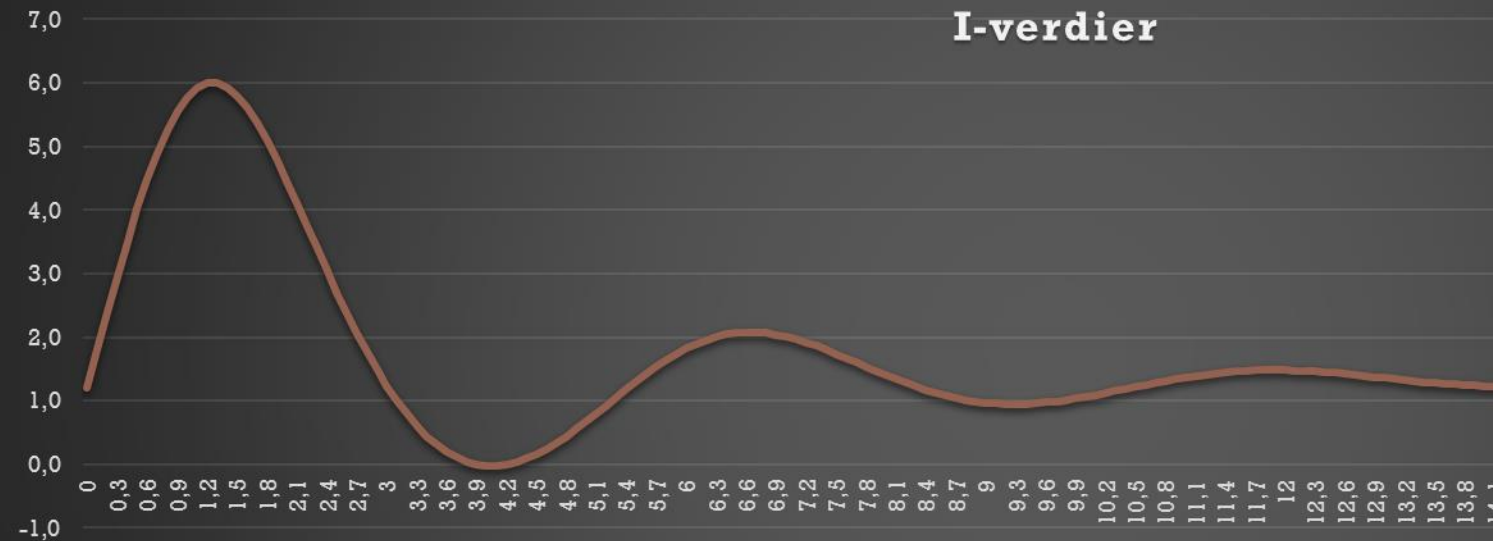
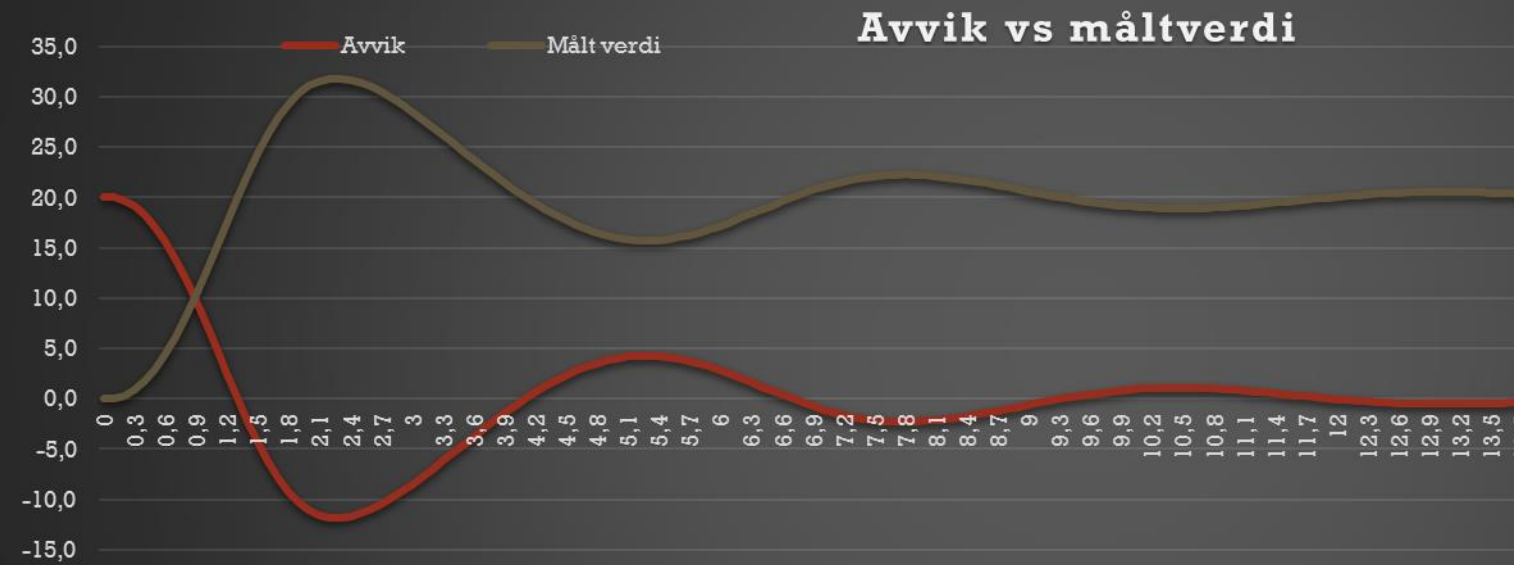
- Målet kan nås med et integral-ledd alene, men det vil gå langsomt eller...

Bare I

$$K_i \cdot \left(\sum_{n=1}^{\infty} Avvik + Avvik_n \right)$$

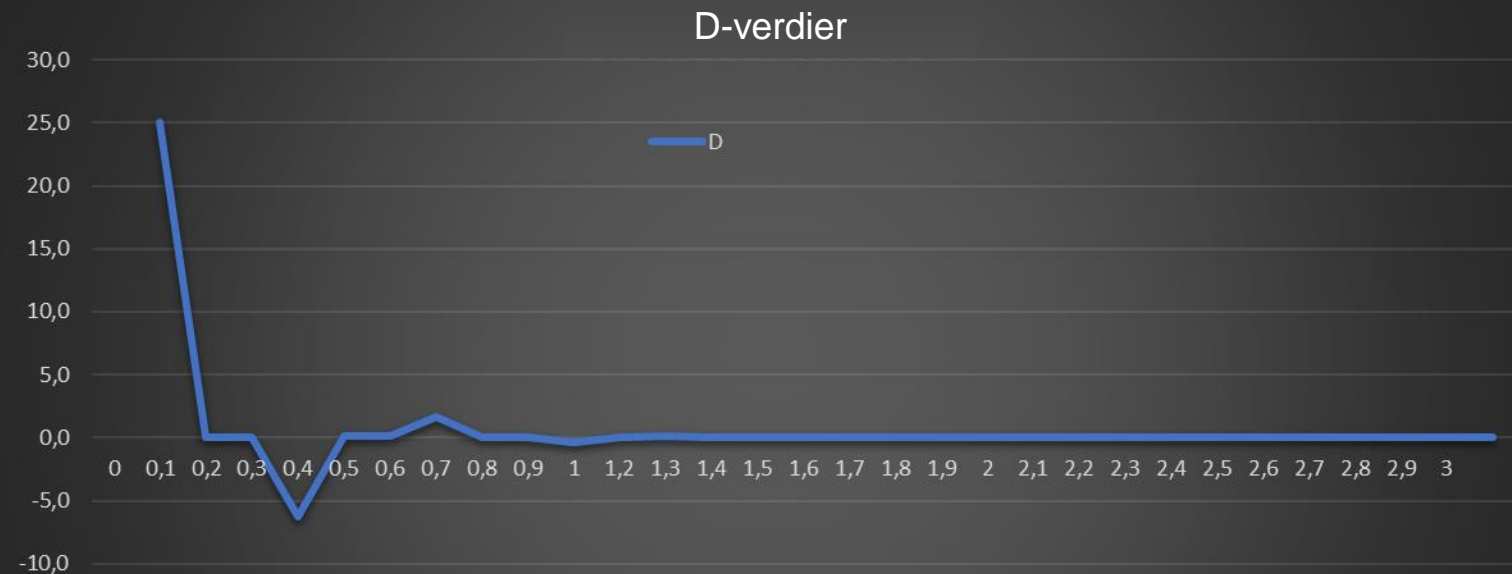
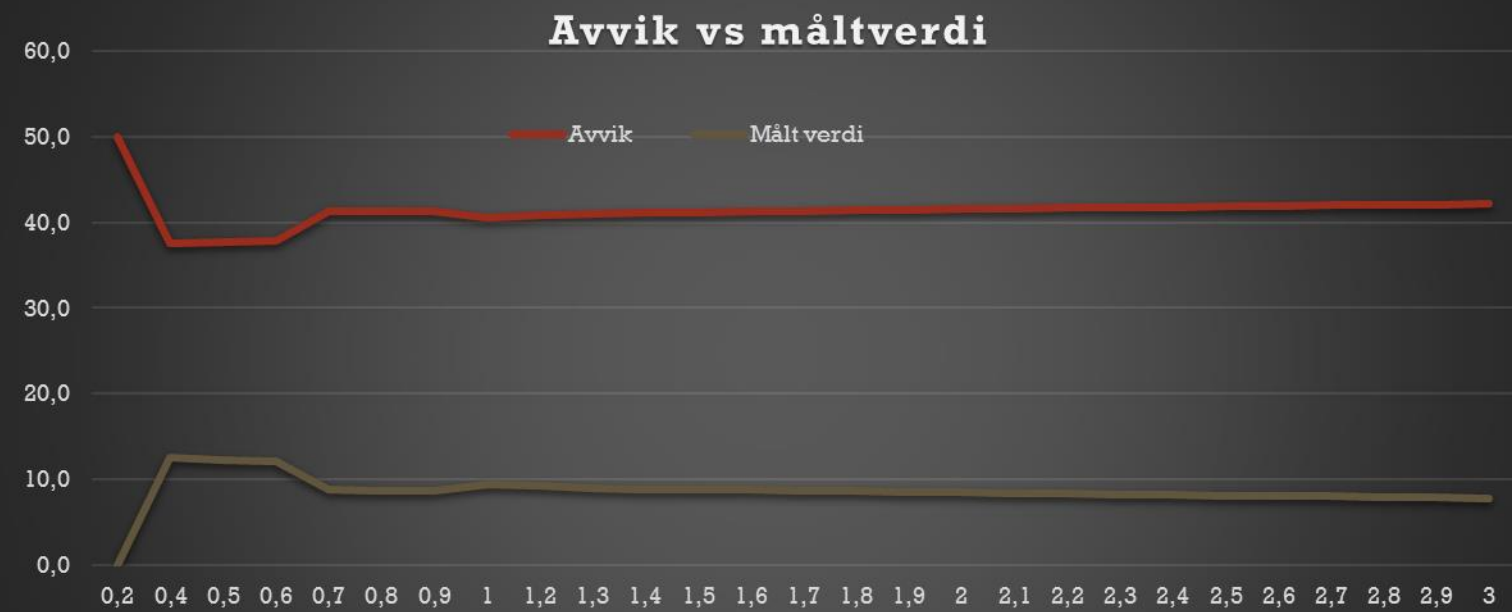
- Vi får oscillasjoner om K_i blir for stor.

Bare D...

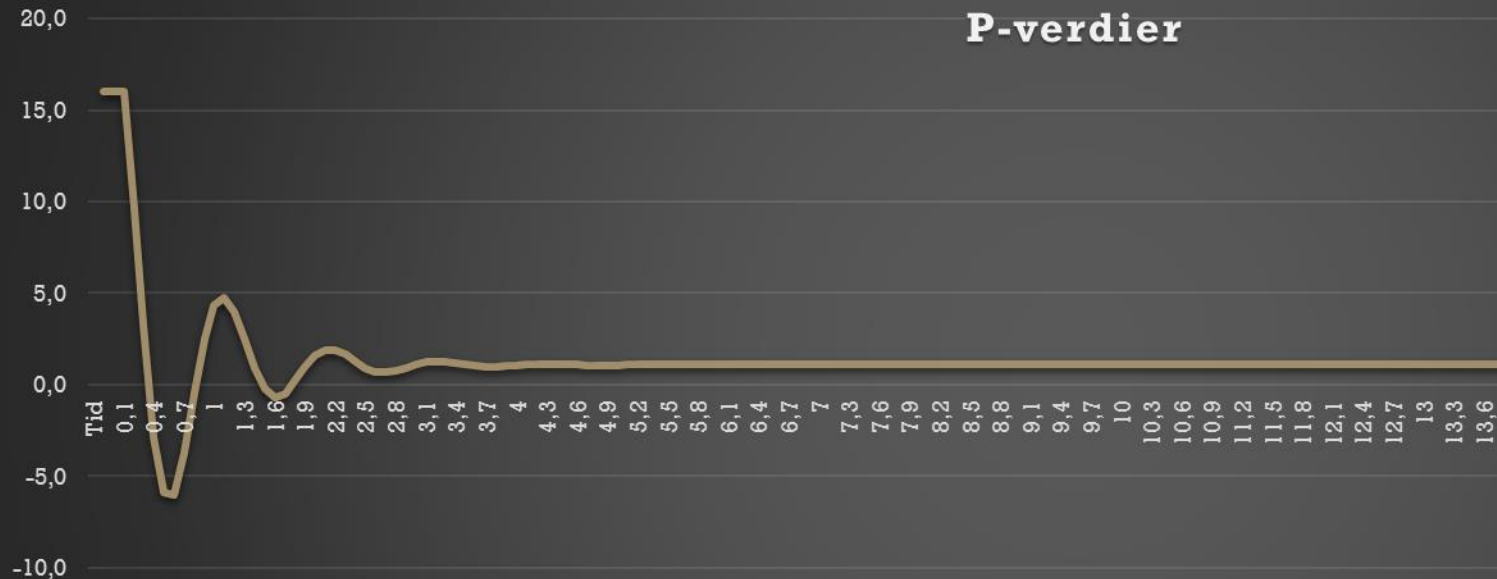
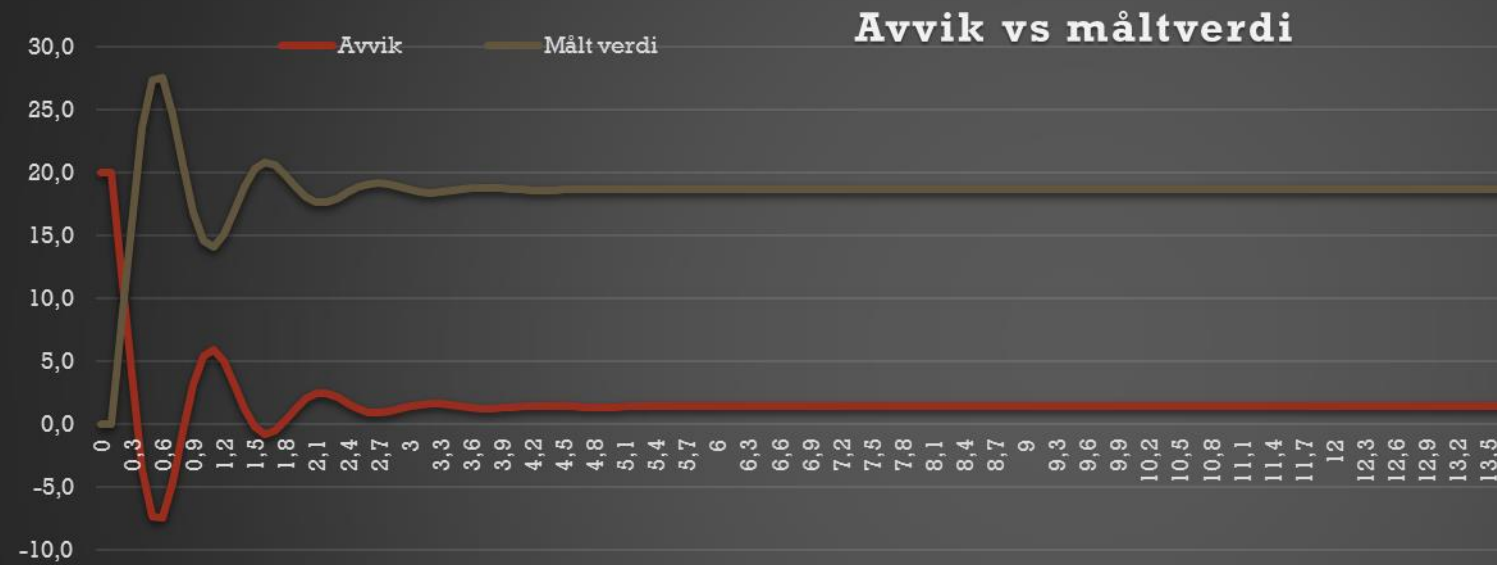
$$K_d(Avvik_n - Avvik_{n-1})$$

- D-ledd benyttes sjeldent alene, fordi det bare vil gjøre en forskjell så lenge avviket endrer seg.
- Så fort endringene går mot null, vil virkningen oppheves.
- Dersom D leddet er for stort, vil det kunne skape oscillasjoner når det er mye støy i måleverdiene.

Bare Stor P (igjen)

- Stor overshoot
- kan ikke nå målet

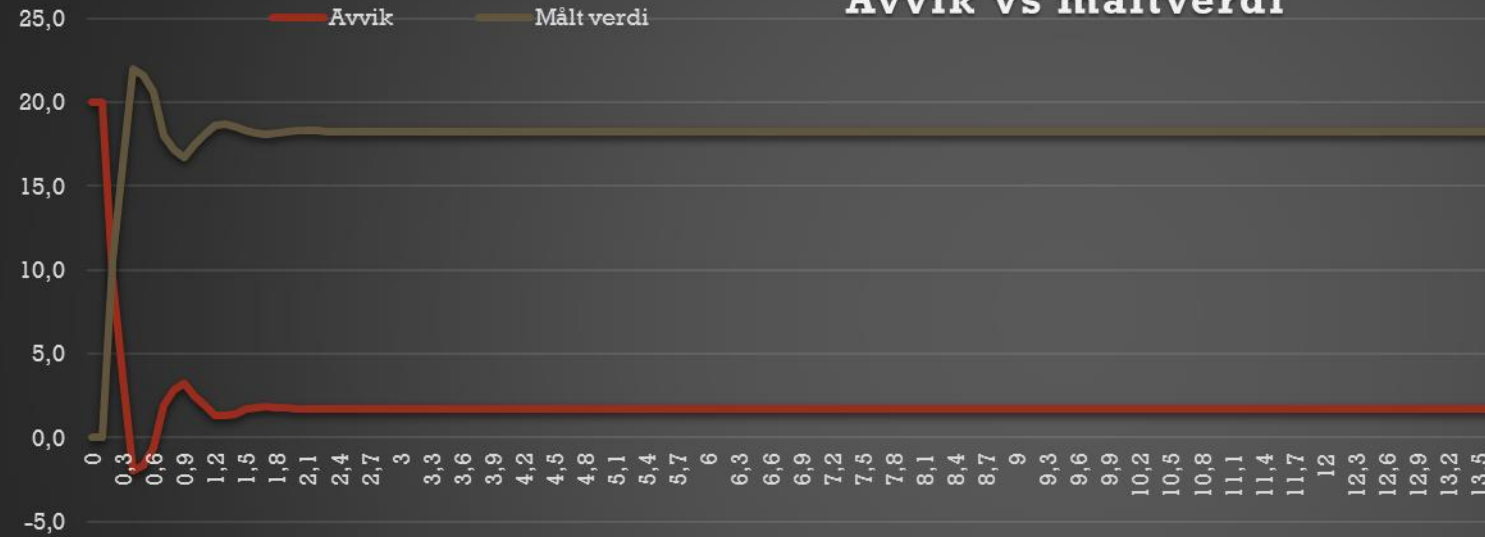
D-ledd: P+D

$$K_p \cdot Avvik + K_d(Avvik_n - Avvik_{n-1})$$

- D-leddet kompenserer med forskjellen i mellom forrige og siste avvik. Normalt har dette en dempende effekt på raske endringer.
- P+D-ledd vil heller ikke stabilisere seg på ønsket verdi ettersom D leddet ikke legger noe til over lang tid.

D-ledd fungerer også dårlig om man har mye støy i systemet. (Men støy kan filtreres...)

Avvik vs måltverdi

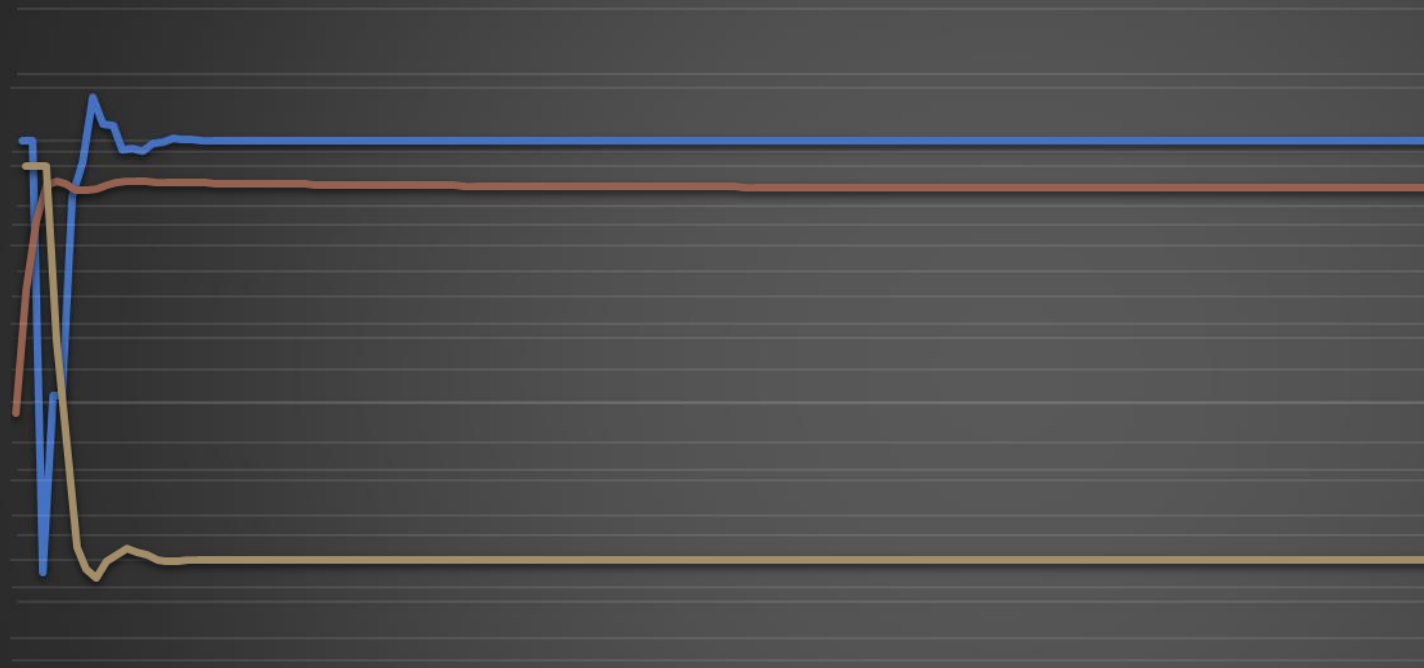
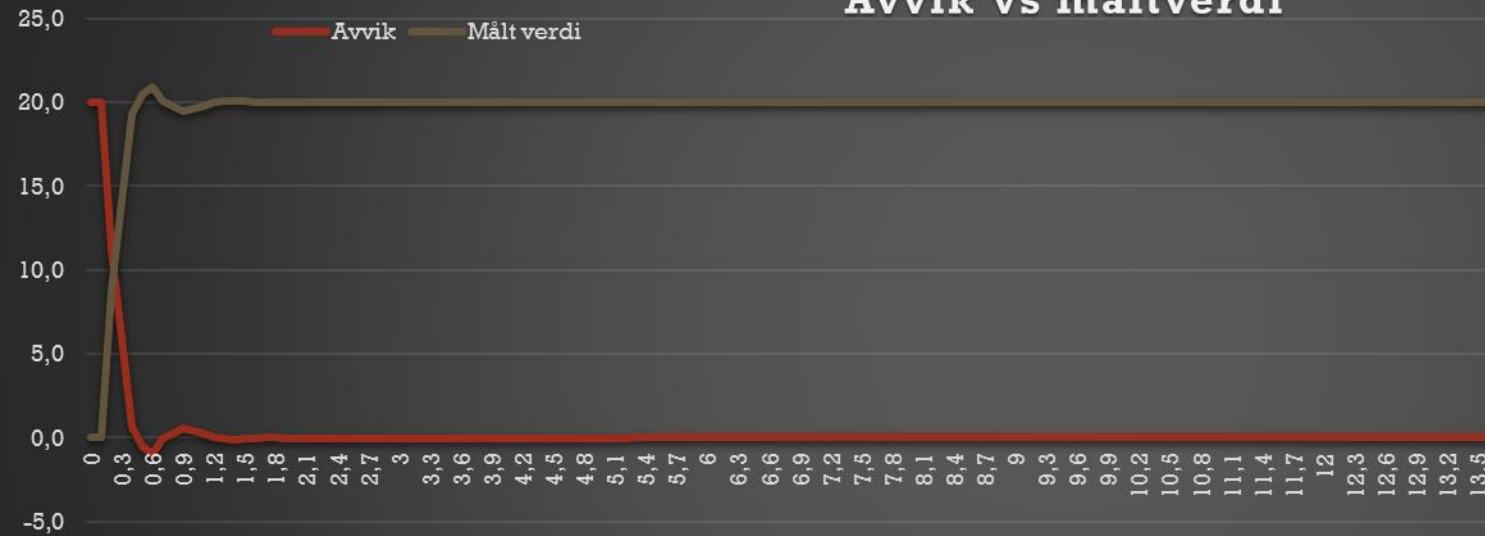
D-verdier

PID

$$K_p \cdot \text{Avvik} + K_i \cdot \left(\sum_{n=1} \text{Avvik} + \text{Avvik}_n \right) + K_d (\text{Avvik}_n - \text{Avvik}_{n-1})$$

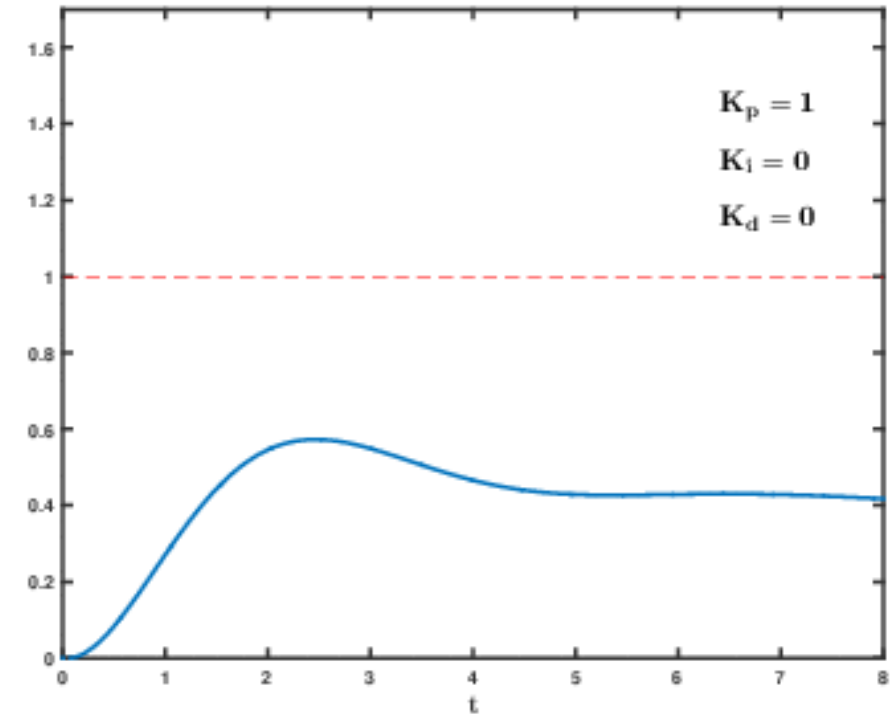
- Med en riktig justert kombinasjon av konstanter vil en PID kontroller nå målet raskt og presist.
- PID-systemet kan justeres slik at man får en akseptabel overshoot, og lite ringing.
- Manuell tuning av PID kan ta tid!

Avvik vs måltverdi

Tuning av PID, Eksempel

- I virkeligheten kan utprøving av parametre ta lang tid.
- Kjenner vi ligningen for systemet, kan vi simulere, og raskt stille inn optimale parametre.
- Vanlige metoder for tuning
 - Trial and Error
 - Ziegler-Nichols (Z-N) method
 - Benytter måling av step responsen til systemet til å sette utgangspunkt for parametre
 - Fungerer med førsteordens system
 - Delay i respons kan ikke være for stor

Kilde: Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/PID_controller

Manuell tuning

Hvis vi øker...

Parameter (Konstant)	Stigetid (Rise time)	Oversving (Overshoot)	Stabiliseringstid (Settling time)	Stabilitetsavvik (Steady-State Error)
Kp	reduserer	øker	øker	reduserer 1
Ki	reduserer	øker	reduserer, øker 2	"eliminerer" 3
Kd 4	øker	reduserer	reduserer	uendret

1. Kp kan ikke eliminere avvik, men gjøre det mindre
2. Ki vil redusere stabiliseringstiden frem til man begynner å få overshoot, deretter øker den
3. Bruk av Ki vil eliminere avviket ved stabilitet, så lenge vi oppnår stabilitet. Med høyere Ki, skjer det raskere
4. Kd kompenserer for overshoot og ringing som forårsakes av Kp og Ki, slik at vi raskere kan oppnå kritisk demping.

Ziegler-Nichols

- Bruker step respons til å finne parametre (test eller beregn):

1. Process Gain ved open loop,

$$G_p = \frac{\text{Endring i output (K)}}{\text{endring i input}}$$

2. $K_p = 1,2 \frac{T}{dG_p}$

3. $K_i = \frac{0,5}{d}$

4. $K_d = 0,5d$

Merk: Forutsetter at vi har førsteordens system (vi får samme svar G_p uansett hvor vi starter) og kontrolsløyfen svarer raskt ($< T/7$)

Eks: Vi endrer input fra 2 til 4 og output går fra 1 til 2
 d er 0,1s T er 1s \Rightarrow

Endring i output = 2 - 1 = 1

endring i input 4 - 2 = 2

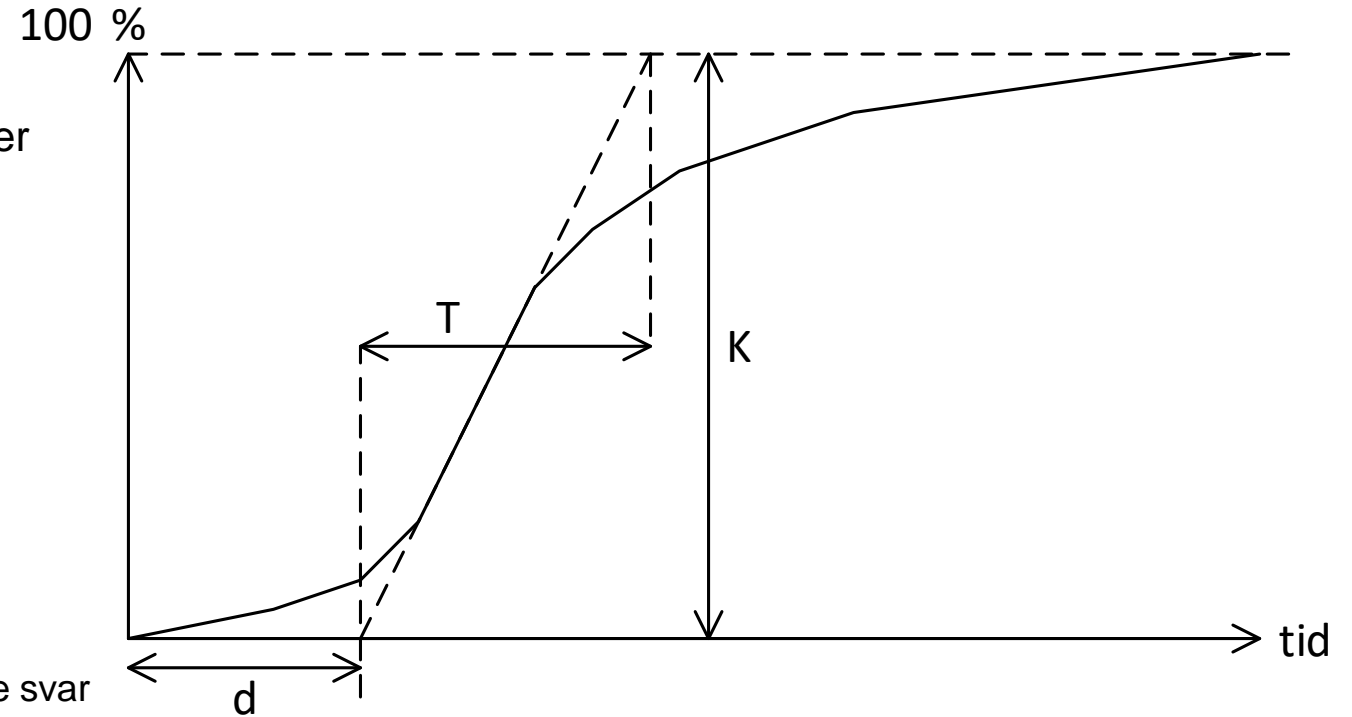
$G_p = 1/2$

$$K_p = 1,2 \frac{1}{0,1 * 0,5} = 24$$

$$K_i = \frac{0,5}{0,1} = 5$$

$$K_d = 0,5 * 0,1 = 0,05$$

*NB: Ikke sikkert at denne metoden gir beste resultat
Z-N beskrives i flere varianter (Noen krever at man
setter/beregner frekvens for oscilleringer, andre
benytter step-respons).*

PID: Proporsjonal, Integrert, Derivert

For å lage PID kontroll, må man gjøre følgende

1. Beregne avviket (/feil, «error») mellom ønsket verdi «setpoint» og målt verdi.
$$avvik_n = målverdi - avlest\ verdi$$
2. Beregne Proporsjonsledd:
$$P = K_p \cdot avvik$$
3. Beregne Integrasjonsledd:
$$I = K_i \cdot avvik + I_{n-1}$$
4. Beregne Derivasjonsledd:
$$D = K_d(avvik - avvik_{n-1})$$
5. Beregne output = $P + I + D =$
$$K_p \cdot avvik + K_i \cdot avvik + I_{n-1} + K_d(avvik - avvik_{n-1})$$

Merk: Størrelsen på konstantleddene i integrasjonsledd og derivasjonsledd må skaleres avhengige av hvor ofte PID-verdiene beregnes.

Python kode

```
Kp = <P-konstant>
Ki = <I-konstant>
Kd = <D-konstant>

def PID(    previous_error,      # Forrige avvik
           integral,           # Forrige I-ledd
           setpoint,           # mål
           measured_value):    # avlest verdi

    error = setpoint-measured_value
    P = Kp * error
    I = Ki * error + integral
    D = Kd * (error-previous_error)

    return(P+I+D, error, I)

myPID = PID(<forrige feil>,<forrige I>,<mål>,<avlest verdi>)
OUTPUT = myPID[0]
myPID2 = PID(myPID[1], myPID[2], <mål>, <avlest verdi>)
OUTPUT = myPID2[0]
```

Anbefalt lesing og oppgaver

- Lese
 - 28.1-28.8 s 677-696
- Oppgaver
 - 28.1, 2, 3, 4, 5, 10, 11